

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Д. МАЛЬЧИКОВА

« 13 » вересня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Освітня програма Облік і оподаткування
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Факультет бізнесу і права
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва
Курс I,II

Івано-Франківськ 2024/2025

Програму розроблено:

1. Петренко Вікторія Сергіївна – докторка економічних наук, доцентка
2. Мохненко Андрій Сергійович – доктор економічних наук, професор

Програму розроблено на основі освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня вищої освіти (затверджена вченою радою Херсонського державного університету (протокол №14 від 29 червня 2023 року)).

В.о. декана факультету

Катерина МЕЛЬНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку та підприємництва

Протокол №2 від «02» вересня 2024 р.

Завідувачка кафедри

Вікторія ПЕТРЕНКО

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол №1 від «12» вересня 2024 р.

Голова ради

Катерина МЕЛЬНИКОВА

Керівниця навчального відділу

Вікторія ЯЦЕНКО

ВСТУП

Переддипломна практика є одним з елементів підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП «Облік і оподаткування». Вона є необхідною складовою частиною вивчення навчального курсу. Переддипломна практика для магістрів повинна бути орієнтована на написання кваліфікаційної роботи, тому перед початком проходження практики, здобувачі повинні визначитися із темою роботи.

Практика поводитьсь відповідно до Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті (наказ від 17.11.2023 № 521-Д), Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ (зі змінами: наказ від 02.09.2020 № 789-Д), (зі змінами: накази від 07.02.2024 № 88-Д, від 28.05.2024 № 287- Д, від 25.06.2024 № 350-Д).

Переддипломна практика спрямована на вдосконалення дослідницьких та творчих якостей студентів, а також їх ознайомлення з практичними питаннями організації наукових досліджень в галузі обліку. Під час переддипломної практики перевіряється рівень наукової підготовки здобувачів, їх знань, вмінь і навичок. Для написання студентами кваліфікаційної роботи є необхідним поєднання теоретичних аспектів з обраної теми дослідження та практичних аспектів на прикладі діючих суб'єктів господарювання, можливістю впровадження та практичного освітлення запропонованих заходів з теми дослідження.

Переддипломна практика складається з двох етапів, які реалізуються протягом першого та другого курсів навчання. На першому курсі тривалість практики становить 1 тиждень . Основною метою цього етапу є вибір актуальної теми кваліфікаційної роботи, яка відповідає сучасним викликам та тенденціям у сфері обліку та оподаткування. Здобувачі вивчають практичні аспекти діяльності суб'єктів господарювання, аналізують нормативно-правову базу та обирають напрям дослідження, що сприяє теоретичній новизні та практичній значущості.

На другому курсі практика триває 3 тижні. Цей етап зосереджень на написанні якісної кваліфікаційної роботи. Здобувачі поглиблюють знання теоретичних аспектів вибраної теми; проводять детальний аналіз практичної діяльності підприємств; розробляють практичні рекомендації та пропозиції для вдосконалення облікових і податкових процесів. Отримані знання та навички активно використовують під час оформлення, написання та захисту кваліфікаційної роботи, що демонструє здатність здобувачів використовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Переддипломна практика є логічним завершенням усіх видів практики і є необхідною для завершення практичної підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю	Опис, мета
OK 10	Преддипломна практика	6	Диф. залік	Практика забезпечує інтеграцію теоретичних знань з реальними практичними процесами та спрямована на підготовку висококваліфікованих спеціалістів у галузі бухгалтерського обліку, фінансової аналітики та оподаткування. Базами практики можуть бути підприємств, установи або організації різних форм власності, які дають можливість здобувачам реалізувати поставлені навчальні та дослідницькі завдання. Вона спрямована на формування професійних компетентностей для успішного виконання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності.

1. Мета, основні завдання та формат (очний, дистанційний, змішаний, екскурсія, виїзна) практики

Мета переддипломної практики – всебічна підготовка здобувача до виконання кваліфікаційної роботи, підбір фактичного матеріалу для кваліфікаційної роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел і вирішення аналітико-дослідницьких завдань, пов'язаних з написанням кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня освіти.

Основні завдання переддипломної практики:

- формування інформаційного забезпечення кваліфікаційної роботи відповідно до обраного об'єкта дослідження;
- визначення стану розробки наукових питань за темою дослідження;
- підготовка та опрацювання аналітичних матеріалів для виконання дослідницької частини роботи;
- адаптація теоретичних знань та методичного інструментарію до умов практичної діяльності конкретного підприємства;
- проведення розрахунків та оцінка ефективності управлінських заходів, запропонованих у дослідженні;
- апробація отриманих результатів дослідження на практиці і оцінка їх економічного ефекту;
- обґрунтування рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення управлінської діяльності підприємства за результатами дослідження;
- підготовка аналітичного розділу кваліфікаційної роботи.

Практика може проходити в таких форматах:

1. Очний. Здобувачі забезпечують практичні завдання на базі підприємства, організації чи установи, що дозволяють набувати досвід у реальних умовах виробничої діяльності.
2. Дистанційний. Виконання завдань практики дистанційно, з використанням інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення для обліку та фінансового аналізу. Цей формат є доцільним для опрацювання певних аналітичних завдань та роботи з електронними звітами.
3. Змішаний. Поєднання очного та дистанційного форматів, що дозволяє здобувачам адаптуватися до різних умов роботи та виконувати завдання як на місці практики, так і віддалено.

2. Програмні результати навчання та компетентності

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 10	Преддипломна практика	ЗК1, 3,4,6	СК 1,8,4	ПРН1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління. ПРН3. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово при обговоренні результатів досліджень та інновацій. ПРН4. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання. ПРН6. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації. ПРН12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу. ПРН19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення

3. Програма (види, зміст і обсяг завдання (робіт), форма виконання) практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентація, тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)
---	---------------------	---	--

1	Визначення проблематики дослідження (аналіз практичних аспектів вибраної теми кваліфікаційної роботи; формулювання основних проблем і завдань для дослідження на базі підприємства; узгодження дослідницької методології з науковим керівником.)	Опис проблематики у звіті	10
2	Збір та систематизація даних (вивчення первинної бухгалтерської документації підприємства; збір інформації про облікову політику, фінансову звітність, податкові навантаження; формування бази даних для проведення подальшого аналізу).	Таблиці, графіки, опис даних у звіті	5
3	Аналіз діяльності підприємства за обраною темою (проведення фінансового аналізу показників підприємства (прибуток, витрати, активи тощо); вивчення податкових платежів, пільг та інших аспектів податкового обліку; визначення сильних і слабких сторінок облікових і податкових процесів)	Аналітичні розрахунки, висновки у звіті	5
4	Оцінка ефективності облікових і податкових процесів (аналіз відповідності облікових операцій чинному законодавству; виявлення недоліків у системі обліку та оподаткування; розрахунок ефективності запропонованих рішень)	Порівняльна таблиця, висновки у звіті	10
5	Розробка практичних рекомендацій (формування пропозицій щодо оптимізації облікових і податкових процесів; розробка моделей або схема для зниження податкових ризиків; впровадження інноваційних підходів у бухгалтерський облік (наприклад, автоматизація процесів).	Рекомендації у звіті, схеми, моделі	10
6	Підготовка дослідницької частини кваліфікаційної роботи (узагальнення результатів проведеного аналізу; формулювання висновків і рекомендацій для включення до кваліфікаційної роботи; апробація кваліфікаційної роботи).	Тези доповіді за тематикою кваліфікаційної роботи	10
7	Позитивний відгук керівника практики з бази практики	Характеристика	5
8	Підготовка та оформлення звіту про практику	Опублікований звіт	20
9	Презентація результатів практики	Презентація	20
10	Відповідь на додаткові питання, що стосуються тематики практики	Усне обговорення	5
Загальна кількість балів:			100

Примітки:

Загальна кількість балів:

-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)

-200 балів (для здобувачів галузі знань 22 Охорона здоров'я - 200 балів) відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у Херсонському державному університеті (наказ від 31.08.2023 № 370-Д)

4. Організація проведення практики

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: презентація, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація;
- практичні методи: розв'язання практичних та аналітичних завдань, метод проектування, виконання індивідуальних завдань, тренінг тощо.

5. Методичні рекомендації

Вид роботи	Методичні рекомендації до її виконання
Визначення проблематики дослідження (аналіз практичних аспектів вибраної теми кваліфікаційної роботи; формулювання основних проблем і завдань для дослідження на базі підприємства; узгодження дослідницької методології з науковим керівником.)	1. Вивчіть актуальні проблеми галузі та зверніться до теми, що відповідає сучасним викликам. 2. Провести консультацію з науковим керівником для уточнення завдань і методології. 3. Проаналізувати діяльність підприємства.
Збір та систематизація даних (вивчення первинної бухгалтерської документації підприємства; збір інформації про облікову політику, фінансову звітність, податкові навантаження; формування бази даних для проведення подальшого аналізу).	1. Ознайомитися з доступними первинними документами (накладні, акти, рахунки тощо). 2. Зібрати фінансову та податкову звітність підприємства. 3. Систематизувати дані в таблицях або електронній базі.
Аналіз діяльності підприємства за обраною темою (проведення фінансового аналізу показників підприємства (прибуток, витрати, активи тощо); вивчення податкових платежів, пільг та інших аспектів податкового обліку; визначення сильних і слабких сторінок облікових і податкових процесів)	1. Виконати фінансовий аналіз ключових показників: витрати, витрати, активи. 2. Оцінити податкові навантаження підприємства. 3. Виділити сильні та слабкі сторони облікових і податкових процесів.
Оцінка ефективності облікових і податкових процесів (аналіз відповідності облікових операцій чинному законодавству; виявлення недоліків у системі обліку та оподаткування; розрахунок ефективності запропонованих рішень)	1. Перевірити відповідність облікових операцій чинному законодавству. 2. Виявити недоліки в організації обліку та оподаткування. 3. Виконати розрахунки для оцінки економічного ефекту запропонованих рішень.

Розробка практичних рекомендацій (формування пропозицій щодо оптимізації облікових і податкових процесів; розробка моделей або схеми для зниження податкових ризиків; впровадження інноваційних підходів у бухгалтерський облік (наприклад, автоматизація процесів).	1. Запропонувати заходи для оптимізації облікових процесів. 2. Розробити моделі або схеми для мінімізації податкових ризиків. 3. Використовувати сучасні програмні рішення для автоматизації обліку.
Підготовка дослідницької частини кваліфікаційної роботи (узагальнення результатів проведеного аналізу; формулювання висновків і рекомендацій для включення до кваліфікаційної роботи; апробація кваліфікаційної роботи).	1. Узагальнити результати аналізу в логічній складності. 2. Сформулювати висновки та рекомендації. 3. Підготувати тези для апробації кваліфікаційної роботи.
Позитивний відгук керівника практики з бази практики	Під час практики дотримуйтесь професійних стандартів та рекомендацій керівника бази практики. Наприкінці отримайте характеристику від керівника, що відображає ваш професійний рівень.
Підготовка та оформлення звіту про практику	Звіт має бути оформлений на аркуші формату А4, обсягом 300 слів, шрифтом 14, інтервалом 1,5. Звіт має ознаку виконання завдань, труднощі, оцінку здобутих знань і навичок, а також рекомендації щодо покращення умов проходження практики.
Презентація результатів практики	Підготуйте презентацію, яка відображає основні результати вашої практики, ключові висновки, дані, схеми, графіки. Презентація має бути структурованою, логічною та супроводжуватися стислими коментарями.
Відповідь на додаткові питання, що стосуються тематики практики	Підготуйте до відповідей на додаткові запитання щодо завдань практики, які можуть виникнути у керівника під час захисту. Це допоможе оцінити рівень засвоєних знань і готовність до самостійної роботи.

6. Система та критерії оцінювання, формування підсумкової оцінки.

За результатами виконання завдань практики та успішного захисту на звітній конференції, здобувач отримує **підсумкову оцінку**.

Підсумкова оцінка переддипломної практики нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Рекомендований розподіл балів за результатами проходження практики

Зміст завдання	Кількість балів
Поточний контроль	50
Індивідуальне завдання	10
Практичні завдання	30

Зміст завдання	Кількість балів
Камеральні роботи	10
Підсумковий контроль	50
Відгук керівника практики з бази практики	5
Захист звіту	40
Відповіді на запитання	5

Критерії оцінювання
Від бази практики

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
5	Відмінно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання всіх завдань практики (плани-конспекти та інші документи)
4	Добре	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання більшості завдань практики
3	Задовільно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані не в повному обсязі письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики
0	Незадовільно	Якщо характеристика від бази практики негативна, до заліку не надані або частково надані письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики

Захист результатів практики на заліку

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
41-50	Відмінно	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні. Звіт про результати практики оформлений без зауважень
31-40	Добре	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками. Звіт про результати практики оформлений з незначними помилками.
21-30	Задовільно	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками. Звіт про результати практики в оформленні має грубі порушення.
0-20	Незадовільно	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи. Звіт про результати практики неоформлений

7. Вимоги до звітної документації.

Звітна документація з переддипломної практики складається з таких частин:

- Звіт про результати практики, оформлений згідно з вимогами, який містить індивідуальний план роботи здобувача на базі практики з позначками про виконання кожного завдання від керівника; відгук-характеристику роботи здобувача від керівника практики;
- звіт здобувача, оформлений згідно з методичними рекомендаціями;
- залікові заходи (рецензія на художній фільм, есе різних типів, листи різних типів) згідно методичних рекомендацій.

Завдання до контрольного заходу складаються з таких видів робіт:

- виконання всіх видів робіт;
- оформлення звіту про результати практики;
- написання звіту.

8. Підведення підсумків практики

Підведення підсумків та узагальнення результатів (*вид практики*) практика (*уточнена назва*) відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів), за участі керівників від університету, представників деканату та членів комісії відповідно до Розпорядження ХДУ «Про затвердження складу комісій для проведення заліку».

Звіт та зазначені в програмі практики документи здобувач подає на рецензування керівнику від університету не пізніше ніж за три дні по контрольному заходу (підсумкової конференції). За результатами практики, здобувачі звітують про виконання програми практики та отримані результати практики (виступ 2-3 хв.) розроблені презентації (фотозвіт, відео або медіа-презентація творчого проєкту). Звітна презентація погоджується з керівником від університету та містить відео/фото/скріншоти результатів виконання завдань програми практики.

Після захисту, членами комісії/керівниками від університету/гарантами **за бажанням** можуть бути поставлені питання (1-2 питання) за результатами проходження здобувачем практики.

9. Перелік рекомендованих джерел;

Основна:

1. Дерій В. А. Організація обліку та податкове планування: навч. посіб. [Електронне видання]. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 185 с
2. Задорожний З.-М. В., Муравський В. В., Семанюк В. З., Омецінська І. Я. Управлінський облік: навч. посіб. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2023. 293 с

3. Краєвський В.М., Колісник О.П., Гуріна Н.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 388 с.
4. Крисоватий А. І., Панасюк В. М., Мельничук І.В. Основи обліку і оподаткування: підручник (е-видання). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 565 с.
5. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. Фінансовий облік [Електронний ресурс] : підручник. - 3-тє вид., доповн. та переробл. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. - 488 с.
6. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2024. 217 с.
7. Наумова Т.А., Акімова Н.С., Чернікова І.Б., Кирильсва Л.О. Загальні основи організації бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Х.: ХДУХТ, 2019. 168 с.
8. Попович О.В. Конспект лекцій з дисципліни Організація бухгалтерського обліку / уклад.: О. В. Попович – К. : НАУ, 2023. – 228 с.
9. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 560 с.

Додаткова:

1. Oldroyd, David, and Alisdair Dobie. "Bookkeeping." The Routledge companion to accounting history. Routledge, 2009. 112-136.
2. Dobie, Alisdair, and David Oldroyd. "Bookkeeping." The routledge companion to accounting history. Routledge, 2020. 102-135.
3. Anthony, Robert N.; Abraham, Stanley C. Essentials of Accounting (edition does not matter, save money, buy old ones). Reading, 2017, 14: 13.
4. Inasovilizuari, Nanda; Fontana, Avanti. Business model improvement: A study case of financial bookkeeping system and marketing strategy creation. In: Journal of International Conference Proceedings. 2021. p. 498-509.
5. Septian, Bagas Arya; Sungkono, Sungkono. Utilization Of Bookkeeping Applications as Manual Bookkeeping Solutions On CV. AJM. Journal Integration of Social Studies and Business Development, 2023, 1.1: 15-22.

Електронні ресурси

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Податковий Кодекс України № 2856-VI від 23.12.2010. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09.11.1999 № 291. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.

6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>.

Додаток А

Приклад індивідуального завдання:

Оберіть та опрацюйте одне із завдань з переліку індивідуальних завдань:

1. Аналіз облікової політики підприємства та пропозиції щодо її вдосконалення.
2. Особливості бухгалтерського обліку операцій із фінансовою орендою.
3. Облік та оподаткування розрахунків з працівниками щодо заробітної плати.
4. Організація обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.
5. Аналіз витрат підприємства та їх вплив на фінансові результати.
6. Розрахунок податку на прибуток та його відображення в бухгалтерському обліку.
7. Облік основних засобів: оцінка, амортизація та вибуття.
8. Облік і контроль товарно-матеріальних цінностей підприємства.
9. Організація внутрішнього аудиту на підприємстві: оцінка ризиків.
10. Аналіз і вдосконалення системи управлінського обліку на підприємствах.
11. Особливості обліку та оподаткування ПДВ на прикладі конкретного підприємства.
12. Фінансовий аналіз показників прибутковості підприємства.
13. Організація бухгалтерського обліку в умовах застосування МСФЗ.
14. Облік іноземної валюти та операції в іноземній валюті.
15. Контроль і аналіз ефективності використання оборотних активів.
16. Розробка системи внутрішнього контролю для управління витратами.
17. Облік фінансових результатів та їх розподіл.
18. Оподаткування доходів фізичних осіб: практика застосування на підприємствах.
19. Розробка автоматизованої системи обліку на основі програмного забезпечення (1С, BAS).
20. Облік і контроль виробничих витрат у системі управлінського обліку.